

РОЛЬ РОСІЇ У ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ КОНФЛІКТІ

Олександр Бойко,

e-mail: bayk1611@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5572-3738>

Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10

Врегулювання Придністровського конфлікту, який розпочався після розпаду СРСР, є серед важливих питань безпеки у європейському регіоні. За досить тривалий період було здійснено низку спроб для вирішення цього конфлікту, проте безрезультатно. Оскільки у сторін конфлікту відсутня певна узгодженість стосовно його вирішення, то цей конфлікт знаходиться на стадії замороження. Наявність конфліктного чиннику на території Молдови здійснює негативний вплив на зовнішньополітичний курс даної країни. Молдова прагне долучитися до складу Європейського Союзу, але зважаючи на це, однією з умов, є відсутність будь-яких конфліктів, суперечок країни-кандидата. Росія є основною перешкодою у вирішенні цього конфлікту, вона всіляко підтримує режим у Придністров'ї та блокує шляхи можливого вирішення. У статті досліджено роль та вплив Російської Федерації в урегулюванні Придністровського конфлікту та проаналізовано основні ризики розвитку даного конфлікту у зв'язку із повномасштабною війною Росії з Україною та висвітлено позицію України з придністровського питання.

Ключові слова: Придністров'я, конфлікт, врегулювання, «заморожений» конфлікт

Постановка проблеми. Після здобуття незалежності Молдова отримала на додаток проблему, яка й дотепер негативно впливає на зовнішню та внутрішню політику держави, а саме – Придністровський конфлікт, який можна визначити як «заморожений». Після розпаду СРСР у Молдові спалахнула війна, але вона мала менші наслідки та втрати, аніж в Абхазії та Нагірному Карабасі. Основною причиною виникнення конфлікту є розбіжність стосовно зовнішньополітичних напрямів розвитку держави, тобто, її зовнішньополітичний курс. Виявилось, що Кишинів тримав напрям на Європу, особливо Румунію. У свою чергу, Тирасполь підтримував радянську систему, та наразі підтримує наративи РФ.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Особливості виникнення Придністровського конфлікту у своїх працях розглядали К. Вітман¹, М. Плаксенко². Роль Росії у Придністровському конфлікті розглядала О. Цуканова³. Іншим аспектом, що впливав на конфлікт, є взаємодія / суперництво на теренах Нової Східної Європи між РФ та ЄС, що стало предметом дослідження статей Т. Ростокса⁴, С. Степаненко⁵

¹ Вітман, К. (2008). Придністров'я: перспективи розв'язання конфлікту. *Політичний менеджмент*, 4, 101-106.

² Плаксенко, М. (2008). Роль та інтереси Росії в урегулюванні Придністровського конфлікту. *Стратегічні пріоритети*, 3(8), 233-239.

³ Цуканова, О. (2010). Роль России в процессе урегулирования молдово-приднестровского конфликта. *Пробелы в российском законодательстве*, 4, 297-297.

⁴ Rostoks, T. (2015). *Forms of Russian and EU Power in the «New Eastern Europe». The Different Faces of «Soft Powe»: The Baltic States and Eastern Neighborhood between Russia and the EU.* Latvian Institute of International Affairs, 8-29.

⁵ Степаненко, С. (2008). Транскордонне співробітництво на нових східних кордонах Європейського Союзу. *Актуальні проблеми державного управління*, 1(33), 137-143.

та О. Сірбу⁶.

Метою дослідження є висвітлення ролі та місця Придністровського конфлікту у відносинах між Молдовою та Російської Федерацією, яка від початку була залучена у його хід та наслідки. Серед завдань роботи є виявлення основних чинників, що впливають на цю проблему.

Методи та прийоми дослідження. Методологічним підґрунтям дослідження стали принципи наукового пізнання – історизму, об'єктивності, системності, багатофакторності та детермінізму. Завдяки принципу історизму було проаналізовано передумови та розгортання Придністровського конфлікту. В ході дослідження було застосовано сукупність загальнотеоретичних і спеціальних методів. До загальнотеоретичних методів, які застосовані авторами, належать методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, узагальнення й абстрагування, а також групування. Для розв'язання визначених наукових завдань і вивчення поставленої проблеми були застосовані системний, синхронний, компаративний методи.

Виклад основного матеріалу. Починаючи з 1991 року і до цього часу основна увага Росії прикута до невизнаних країн, так як Росія завжди долучалася до механізму врегулювання «заморожених конфліктів», таким чином, намагалася поширити свій вплив на невизнані держави. Росія, як ніхто, вмє розпалювати конфлікти, використовувати їх задля підтримки свого впливу у даному регіоні, намагаючись повернути колись втрачені території. Тому, як можна помітити, Росія завжди підтримує сепаратистські угруповання і визнає їх, на відміну від інших країн.

Конфлікт між Молдовою та Придністров'ям розпочався у 1989 р., а головною причиною стало мовне питання. Під час перебудови у всіх радянських республіках поширювалися націоналістичні рухи. У Молдові сформували «Народний фронт Молдови». Представники цього руху проводили у Кишиневі багатотисячні акції з антирадянськими та антиросійськими гаслами. Однією з головних вимог стало запровадження єдиної державної мови – молдавської. Націоналісти вимагали повернутися до історичного написання – латиницею, тоді як за часів СРСР користувалися кирилицею. Лунали й заклики відокремитися від СРСР та приєднатися до Румунії⁷.

У березні та вересні 1989 р. парламент МРСР ухвалив закони про мову. Вони гарантували використання всіх інших мов, у тому числі й української, для національно-культурних потреб. Російська мова набула особливого статусу – мови міжнародного спілкування. Але єдиною державною мовою стала молдавська.

На території Придністров'я обидва закони сприйняли як дискримінаційні. Депутати від цього регіону закликали запровадити в Молдові дві державні мови – російську та молдавську, а також виступили проти переходу молдавської на латиницю.

Навесні 1992 р. конфлікт переріс у повноцінне військове протистояння. Найбільш жорсткі бої точилися в Дубоссарах та Бендерах. Найголовнішу роль у війні відіграла 14-та армія Радянського Союзу, яка розташовувалась на території Придністров'я. Двадцять третього червня 1992 р. до Тирасполя таємно прибув генерал-майор Олександр Лебедь і фактично очолив 14 армію. Саме Лебедь офіційно втягнув армію у конфлікт проти молдавських військових. У відповідь парламент Молдови звернувся до ООН з проханням негайно скликати Раду безпеки через відкрити агресію Росії проти Молдови⁸.

⁶ Sirbu, O. (2012). *Review – Cross Border Cooperation Development of European Union with Russia, Belarus, Ukraine and Moldova (2004-2010). Cross-border cooperation as a tool of spatial integration and cooperation between EU and eastern partner countries*. Institute for Ethnic and Regional Studies. Retrieved from <http://www.iscomet.org>

⁷ Ярмоленко, А. (2021). *Война в Приднестровье – как Россия вмешалась в войну в Молдове. Бабель*. Retrieved from <https://babel.ua/ru/texts/67542-29-let-nazad-rossiya-zastavila-moldovu-zamorozit-voynu-v-pridnestrove-s-teh-por-kishinev-zhivet-s-okkupirovannoy-territoriey-podderzhivaet-s-ney-ekonomicheskie-i-socialnye-svyazi-a-nachalos-vse-iz-za>

⁸ Плаксенко, М. (2008). Роль та інтереси Росії у врегулюванні Придністровського конфлікту. *Стратегічні пріоритети*, 3(8), 233.

Російська 14-та армія розпочала масові обстріли позицій молдавських військових та правоохоронців. Армія Молдови зазнала серйозних втрат, а вже на початку липня розпочалися перші мирні переговори. Двадцять першого липня президент Молдови Мірча Снігур та президент Росії Борис Єльцин за участю лідера Придністров'я Ігоря Смирнова підписали мирну угоду. За цією угодою на територію Придністров'я зайшли російські миротворці. До 1 серпня бойові дії повністю припинилися, сторони визнали мирну угоду і конфлікт став «замороженим».

Тема військової присутності Росії у Придністров'ї вимагає особливої уваги, оскільки перебування на території ПМР російських військових є одним із найбільш суперечливих моментів у врегулюванні конфлікту. Молдова та ОБСЄ наполягають на якнайшвидшому їхньому виведенні, тоді як жителі Придністров'я бачать в особі російського військового контингенту «єдиного гаранта миру та безпеки в регіоні».

Внаслідок переговорів з цього питання 21 жовтня 1994 р. у Москві сторонами було підписано міжурядову Угоду про правовий статус, порядок та строки виведення військових формувань Російської Федерації, що тимчасово перебувають на території Республіки Молдова, яке поставило вирішення питання про виведення російських військ з Придністров'я у залежність від вирішення питання про його особливий статус.

При цьому Росією ця угода не була ратифікована. Однак за відсутністю інших документів, Угода від 21 жовтня 1994 р. є єдиним юридичним обґрунтуванням присутності російських військ у Республіці Молдова, конституція якої в принципі не допускає розміщення іноземних військ на своїй території⁹.

Для порівняння, на Стамбульському саміті ОБСЄ (1999 р.) питання виведення російських військ із Молдови було поставлено вже незалежно від придністровського врегулювання. Росія взяла на себе зобов'язання вивести свої війська з Молдови та знищити озброєння до кінця 2002 р., що викликало різко негативну реакцію у населення регіону. Але взяті на себе зобов'язання Росія й досі не виконала, посилаючись на те, що дані зобов'язання є необмеженими у часі¹⁰.

8 травня 1997 р. у Москві було підписано Меморандум «Про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова та Придністров'ям. Це був перший міжнародний документ, підписаний на високому рівні за участю сторін, держав-гарантів, ОБСЄ. Основні принципи цих взаємовідносин ґрунтуються на незастосуванні сили та загрози силою, на становленні державно-правових відносин, з участю Придністров'я у зовнішній політиці Молдови, на праві Придністров'я самостійно встановлювати зовнішньоекономічні контакти.

Меморандум суттєво відрізняється від спільної заяви Республіки Молдова та ПМР про взаємне незастосування сили: у ньому з'явилися гаранті – Росія та Україна. У Меморандумі Придністров'я вперше отримало міжнародну юрисдикцію в економічних питаннях¹¹.

За базовим молдавсько-російським Договором «Про дружбу й співробітництво» 2001 року РФ фактично визнала територію Придністров'я складовою частиною Молдови. Однак на практиці Росія не дотримувалася цього пункту. Завдяки всеохоплюючій підтримці Москви ПМР отримала всі ознаки суверенітету: уряд, силові й митні служби й власну валюту (придністровський рубль). У 2003 р. Росія підписала Стамбульські зобов'язання, що припускали виведення

⁹ Вітман, К. (2008). Придністров'я: перспективи розв'язання конфлікту. *Політичний менеджмент*, 4, 103.

¹⁰ Sirbu, O. (2012). *Review – Cross Border Cooperation Development of European Union with Russia, Belarus, Ukraine and Moldova (2004-2010). Cross-border cooperation as a tool of spatial integration and cooperation between EU and eastern partner countries*. Institute for Ethnic and Regional Studies. Retrieved from <http://www.iscomet.org>

¹¹ Цуканова, О. (2010). Роль России в процессе урегулирования молдово-приднестровского конфликта. *Проблемы в российской законодательстве*, 4, 295.

російських військ з Молдови в обмін на згоду західних держав ратифікувати Договір про звичайні збройні сили в Європі.

У 2001 році у відносинах між Росією та Молдовою запанувала дружня атмосфера. Влада Молдови сподівалася, що Кремль допоможе врегулювати придністровський конфлікт, тому погодилася підтримувати Москву на міжнародній політичній арені. Навіть почали впроваджувати російську мову для цього. Молдова сподівалася, що, таким чином Росія припинить підтримувати сепаратистів Придністров'я¹².

Переломним моментом у врегулюванні Придністровського конфлікту мав стати провальний план щодо врегулювання конфлікту у Придністров'ї, «Меморандум Козака», запропонований Росією. План передбачав федералізацію Молдови, тобто надання особливого статусу Придністров'ю. Регіон зміг би блокувати молдавські закони, які б його представники вважали небажаними для себе. У той же час Молдова зобов'язалася дотримуватися нейтралітету, демобілізувати армію і на 20 років надати російським військам право перебувати на території Придністров'я як гарант врегулювання конфлікту. Лише останньої миті тодішній президент Молдови Володимир Воронін відмовився підписувати цей план. Провал меморандуму Козака означав те, що Молдова розвернула свій вектор зовнішньої політики в сторону Європейського Союзу¹³.

У 2005 р. свій план врегулювання запропонувала і Україна. Його озвучив президент Віктор Ющенко на саміті ГУУАМ. Він передбачав поступову демократизацію Придністров'я та проведення там демократичних виборів, а також розміщення у зоні конфлікту українських миротворців та спеціальних сил ОБСЄ. Ющенко запропонував схвалити спеціальний закон про статус Придністров'я, який би надав йому право вийти зі складу Молдови, якщо вона приєднається до Румунії.

У липні 2005 року закон про особливий статус Придністров'я ухвалив парламент Молдови. Він надав регіону автономію, а також визнав існування Верховної Ради Придністров'я. Кордони автономії мали встановити на референдумі у всіх населених пунктах Придністров'я. Але придністровські лідери цього закону не ухвалили, а план Ющенка до кінця не реалізували, оскільки Росія не хотіла виводити свої війська, а тодішня еліта Придністров'я – проводити демократичні вибори¹⁴.

Протягом 2004-2008 рр. Росія зробила низку спроб для примусу конфліктуючих сторін до діалогу та реалізації подібної моделі врегулювання. Однак Москві не вдалося суттєво просунути у цьому питанні. Євросоюз, США та Україна досить ясно натякали керівництву Молдови щодо крайньої небажаності сепаратних домовленостей на придністровському напрямі¹⁵.

Саме в цей період на основі діяльності Росії, ОБСЄ, сторін конфлікту – Молдови та Придністров'я було створено постійну нараду з політичних питань у рамках переговорного процесу. формат «5+2» (Молдова, Придністров'я – сторони конфлікту, Росія та Україна – країни-гаранти; ОБСЄ – посередник, Євросоюз та США – спостерігачі).

18 березня 2009 року на тристоронній зустрічі президентів Молдови,

¹² Договір о дружбе и сотрудничестве между Российской Федерацией и Республикой Молдова 19 ноября 2001. Retrieved from http://www.mid.ru/ru/maps/md/-/asset_publisher/dfOotO3QvCij/content/id/571548

¹³ Девятков, А. (2010). «Меморандум Козака» в истории приднестровского урегулирования. *Известия Алтайского государственного университета*, 4 – 2. Retrieved from: <http://cyberleninka.ru/article/n/memorandumkozaka-v-istorii-pridnestrovskogo-uregulirovaniya#ixzz4KQoIVxBv>

¹⁴ Степаненко, С. (2008). Транскордонне співробітництво на нових східних кордонах Європейського Союзу. *Актуальні проблеми державного управління*, 1 (33), 142.

¹⁵ Rostoks, T. (2015). *Forms of Russian and EU Power in the «New Eastern Europe». The Different Faces of «Soft Power»: The Baltic States and Eastern Neighborhood between Russia and the EU.* Latvian Institute of International Affairs, 18.

Придністров'я та Росії було підписано спільну заяву, в якій підтверджувалися наміри продовжувати пошук шляхів мирного врегулювання; важливість діяльності постійної наради (формату «5+2»)¹⁶.

Вже у 2014 р. Молдова і Україна змінили свою позицію стосовно Придністров'я. Дані країни були ініціаторами економічної блокади ПМР, внаслідок чого у Придністров'ї почалася економічна криза. Україна заборонила транзит через пункти пропуску на кордоні з Придністров'ям підакцизних товарів. Молдова почала відкривати справи проти економічних агентів ПМР. Але політика тиску, яку провадили Молдова та Україна, не була проведена до кінця.

Після приходу до влади президента Майї Санду у 2020 році врегулювання придністровського конфлікту може зрушитися з мертвої точки. В одному зі своїх перших виступів вона закликала Росію вивести свої війська з Придністров'я та замінити їх представниками ОБСЄ. Санду також поставила за мету відновити нормальні добросусідські відносини з Україною, зіпсовані за часів попереднього проросійського президента Ігоря Додона. Той фактично визнав Крим російською територією.

На заклики Санду відреагував президент Володимир Путін. Він зазначив, що Росія готова вивести війська, але для цього «потрібно налагодити нормальний діалог» між Кишиневом та Тирасполем, і щоб не заважав Євросоюз. «Рано чи пізно цю проблему слід вирішити», – заявив Путін.

2022 рік вибухнув війною. Росія повномасштабно вторглася на територію України, зруйнувавши тим самим остаточно механізми міжнародної безпеки. Прийшло усвідомлення того, що більшість міжнародних інституцій виявилися безпомічними, бездіяльними і взагалі поставили під сумнів своє подальше існування.

З початком широкомасштабної війни Росії проти України, російський військовий контингент у Придністровському регіоні Республіки Молдова та незаконні військові формування так званої ПМР почали розглядатися як безпосередня військова загроза Україні. Хоча ці військові підрозділи, за оцінками експертів, неспроможні самостійно виконувати оперативні-тактичні завдання, їх наявність сковує дії українських військових частин на Півдні України та змушує українське командування відволікати ресурси для протидії можливому нападу з боку Придністровського регіону.

Втім, російська сторона не збирається рахуватися із суверенітетом Республіки Молдова. Згідно із заявою в.о. командувача військ Центрального військового округу Рустама Мінекаєва від 22 квітня 2022 року, російські війська в ході другого етапу так званої «спецоперації» прагнуть встановити повний контроль над Донбасом та Півднем України й забезпечити вихід до Придністров'я¹⁷.

Нинішнє проєвропейське керівництво Республіки Молдова засудило війну Росії проти України, проте відмовилось долучитися до антиросійських санкцій. Президентка Молдови Мая Санду наголосила, що «приєднання до антиросійських санкцій може поставити під загрозу постачання газу до Молдови, і при цьому не завдасть шкоди Росії». Проте, як це не парадоксально, російсько-українська війна, поряд із певними втратами для молдовської економіки, створила і відповідні можливості. Зокрема, Молдова разом із Грузією слідом за Україною, подала заявку на вступ до ЄС. Крім того, перекриття придністровської ділянки дозволяє сьогодні Кишиневу контролювати експортно-імпорتنі операції, що здійснюються економічними суб'єктами Придністровського регіону.

Протягом квітня-травня 2022 року на території Придністровського регіону

¹⁶ Степаненко, С. (2008). Транскордонне співробітництво на нових східних кордонах Європейського Союзу. *Актуальні проблеми державного управління*, 1 (33), 141.

¹⁷ Филипенко, А. (2022). Війна Росії проти України і придністровський конфлікт. *NISS*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/en/node/4491>

відбулося кілька інцидентів (обстріл приміщення т.зв. «Міністерства держбезпеки», вибухи біля військових частин тощо), що свідчать про намагання Російської Федерації відкрити «другий фронт» проти України у Придністров'ї. Втім, ескалація в регіоні спрямована проти України та Молдови одночасно. Вочевидь Росія буде вживати заходи, спрямовані на усунення від влади проєвропейського керівництва і приходу до влади проросійських сил. Для цього можуть вживатися гібридні дії (підтримка проросійських партій, інформаційна війна, економічний тиск тощо) і безпосередня військова агресія. Для цього є певні сприятливі умови — наявність регіонів, що підтримують проросійські сили (Північ Молдови, АТУ Гагаузія), слабкість безпекових інституцій Молдови, в першу чергу, слабкість Збройних сил РМ, енергетична залежність від постачань російського газу та електроенергії з Придністровського регіону тощо¹⁸.

Висновок. З огляду на роль Росії в конфлікті та загрози, які несе її присутність в Придністровському регіоні, врегулювання не може бути внутрішнім питанням Молдови, а є питанням європейської безпеки. Швидше за все, разом із форматом «5+2» мають піти у минуле і Московський меморандум 1997 року, який фактично визначав Придністров'я стороною переговорів, а також документи, прийняті на його основі. Неодмінною умовою є виведення російських військ і озброєнь з Придністров'я і демілітаризація регіону — ліквідація незаконних військових формувань Придністров'я.

Має бути передбачений певний фінансовий механізм, який забезпечує реінтеграцію Молдови й поступову ліквідацію квазі-державних структур Придністров'я. Питання про статус Придністров'я має бути вирішеним з урахуванням національних інтересів Молдови та залежати від позиції самого Кишинєва. Проте навряд чи він може бути ширшим, ніж статус АТУ Гагаузія.

Цілком можливо, що роль ініціатора скликання подібної конференції по Придністров'ю може взяти на себе Україна, яка зацікавлена у ліквідації загрози біля своїх південних кордонів. Без сумнівів, придністровське питання не може бути вирішене в обхід самої Молдови. Його розв'язання залежить від готовності молдовського керівництва перейти від декларацій до дій, а також до готовності взяти на себе важку і невдячну справу — реінтеграцію. Приклад Німеччини показує, наскільки складним є об'єднання країни, частини якої мали різні економічні системи та політичні режими. Тому успішність реінтеграції залежить також від морального клімату у молдовському суспільстві та його готовності до цього процесу.

У будь-якому випадку придністровське врегулювання буде черговим питанням європейського порядку денного у сфері безпеки після завершення російсько-української війни. І готуватися до цього потрібно вже зараз.

REFERENCES

- Bakanova, O.** (2021). Rol' Prydnistrovskogo konflikty v moldovsko-rosiyskykh vidnosynakh. [The role of the Transnistrian conflict in Moldovan-Russian relations]. *Politychne zhyttia*, 1, 112-118. [in Ukrainian].
- Devjatkov, A.** (2010). «Memorandum Kozaka» v istorii prydnestrovskogo uregulirovaniia. [«Kozak Memorandum» in the history of the Transnistrian settlement]. *Izvestiia Altajskogo gosudarstvennogo universiteta*. 2010, 4–2. Retrieved from <http://cyberleninka.ru/article/n/memorandum-kozaka-v-istoriiprydnestrovskogo-uregulirovaniya#ixzz4KQoIVxBv> [in Russian].
- Dogovor o druzhbe i sotrudnichestve mezhdru Rossijskoj Federaciej i Respublikoj Moldova 19 noiabria 2001. [Treaty of Friendship and Cooperation between the Russian Federation and the Republic of Moldova November 19, 2001]. Retrieved from http://www.mid.ru/ru/maps/md/-/asset_publisher/dfOotO3QvCij/content/id/571548 [in Russian].

¹⁸ Баканова, О. (2021). Роль Придністровського конфлікту в молдовсько-російських відносинах. Політичне життя, 1, 114.

- Fylypenko, A.** (2022). Viyna Rosii proty Ukrainy i prydnistrovskiy konflikt. [Russia's war against Ukraine and the Transnistrian conflict]. *NISS*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/en/node/4491> [in Ukrainian].
- Plaksenko, M.** (2008). Rol' ta interesy Rosii v uregylivanni Prydnistrovskogo konfliktu [Russia's role and interests in settling the Transnistrian conflict]. *Strategichni priorytety*, 3(8), 233-239. [in Ukrainian].
- Rostoks ,T.** (2015). Forms of Russian and EU Power in the «New Eastern Europe». The Different Faces of «Soft Powe»: The Baltic States and Eastern Neighborhood between Russia and the EU. *Latvian Institute of International Affairs*, 8 – 29. [in English].
- Sirbu, O.** (2012). Review – Cross Border Cooperation Development of European Union with Russia, Belarus, Ukraine and Moldova (2004-2010). Cross-border cooperation as a tool of spatial integration and cooperation between EU and eastern partner countries. *Institute for Ethnic and Regional Studies*, 2012. Retrieved from <http://www.iscomet.org> [in English].
- Stepanenko, S.** (2008). Transkordonne spivrobitnytstvo na novykh skhidnykh kordonakh Yevropeiskoho Soiuzu. [Cross-border cooperation on the new eastern borders of the European Union]. *Aktual'ni problemi derzhavnogo upravlinnia*, 1 (33), 137 – 143. [in Ukrainian].
- Tsukanova, O.** (2010). Rol' Rossii v protsesse uregulirovaniia moldovo-pridnestrovskogo konfliktu. *Probely v rossiyskom zakonodatelstve*, 4, 294-297. [in Russian].
- Viman, K.** (2008). Prydnistrovia: perspektyvy rozviazannia konfliktu. [Transnistria: prospects for resolving the conflict]. *Politychnyi menedzhment*, 4, 101-106. [in Ukrainian].
- Yarmolenko, O.** (2021). Voyna v Prydnestrov'e – kak Rossiya vmeshalas' v voynu v Moldove. [The war in Transnistria – how Russia intervened' in the war in Moldova]. *Babel*. Retrieved from <https://babel.ua/ru/texts/67542-29-let-nazad-rossiya-zastavila-moldovu-zamorozit-voynu-v-pridnestrove-s-teh-por-kishinev-zhivet-s-okkupirovannoy-territoriy-podderzhivaet-s-ney-ekonomicheskie-i-socialnye-svyazi-a-nachalos-vse-iz-za-> [in Russian].

Oleksandr Boiko,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5572-3738>

Russia's role in the Transdnister conflict

The settlement of the Transnistrian conflict, which began after the collapse of the USSR, is one of the most important security issues in the European region. Over a long period of time, a number of attempts were made to resolve this conflict, but to no avail. Due to the fact that the parties to the conflict lack a certain agreement regarding its solution, this conflict is at the stage of freezing. The presence of a conflict factor on the territory of Moldova has a negative impact on the foreign policy course of this country. Moldova aspires to join the European Union, but taking this into account, one of the conditions is the absence of any conflicts, disputes of the candidate country. Russia is the main obstacle in solving this conflict, it supports the regime in Transnistria in every possible way and blocks the ways of a possible solution. The article examines the role and influence of the Russian Federation in the settlement of the Transnistrian conflict, analyzes the main risks of the development of this conflict in connection with a full-scale war between Russia and Ukraine, and highlights Ukraine's position on the Transnistrian issue.

Given Russia's role in the conflict and the threats posed by its presence in the Transnistrian region, settlement cannot be an internal issue for Moldova, but rather a matter of European security. Most likely, together with the «5+2» format, the Moscow memorandum of 1997, which actually defined Transnistria as a party to the negotiations, as well as the documents adopted on its basis, should go into the past. An indispensable condition is the withdrawal of Russian troops and weapons from Transnistria and the demilitarization of the region – the liquidation of illegal military formations in Transnistria.

A certain financial mechanism should be provided to ensure the reintegration of

Moldova and the gradual liquidation of the quasi-state structures of Transnistria. The issue of the status of Transnistria should be resolved taking into account the national interests of Moldova and depend on the position of Chisinau itself.

Keywords: *Transnistria, conflict, settlement, «frozen» conflict*